



FOTO: CLAUS BONNERUP

Kunst. Da billedhuggeren Claus Ørntoft skulle lave en gave til Dronningen, bestemte han sig for at vække løverne fra det danske rigsvåben til live. Men hvordan forvandler man kæmpestore granitblokke til livagtige kattedyr?

Dronningens legesyge løver

AF LISBETH BONDE

Kunstneren Claus Ørntoft er en rigtig billedhugger, der hugger sine skulpturer ud med hammer og mejsel. En stor, firkantet granitblok ankommer til hans atelier i hans store gård i Nordjylland – og så går han ellers i gang. Han hugger løs, indtil hans figurer virker levende, selv om de naturligvis er stendøde.

Granit er en af de hårdeste stenarter, der findes. End ikke en atombombe kan udslætte den, så Claus Ørntofts kunst bliver stående til evig tid. Han har udhugget bjørne, ulve, løver, monstre og sære krydsninger, som ligger i vandet og drømmer om at springe ud som dyr eller menneske, alt efter bølgerne bevægelser. 'Måske boede de i virkeligheden inde i granitblokken, indtil kunstneren lokkede dem frem?' har en spøgefuld engang sagt.

De tre rigsløver

For nogle år siden fik dronning Margrethe øje

på Claus Ørntofts skulpturer. Da hun fyldte 70 år i 2010, og Aarhus Kommune ville glæde hende med en gave efter eget valg, besluttede hun sig for en skulptur af Claus Ørntoft. Det var han med på. Hun bad ham om at se på parken omkring Marselisborg Slot i Aarhus, hvor kongefamilien bor, når de holder ferie. Det er nemlig vigtigt, at kongefamilien indimellem bor i Vestdanmark, når de ellers mest holder til i København og Fredensborg.

Dronningen ville gerne have en figur, der ikke så ud, som om den var dumpet ned fra himlen, men som hørte til.

Claus Ørntoft gik rundt i den 13 hektar store park og spekulerede. Parken skråner lidt og er i den engelske havestil med små søer og lav bevoksning, omgivet af høje træer. Han tænkte over, hvordan han både kunne lave en skulptur, der ville være en naturlig del af parken og samtidig tilførte den nyt liv. Når nu det var dronningen, skulle det være en løve, mente han, men én løve ville blive ensom i parken. Så han besluttede sig for at lave tre løver, de tre rigsløver fra det danske rigsvåben,

altså landets våbenskjold. Granitten skulle være blå, og hvor finder man den? Det gør man på Bornholm, men dér kunne man ikke finde blokke, der var store nok, så eventyret fortsatte til Kina, hvor der var masser af blå granit.

Papir, voks, gips og bronze

Men først skulle Ørntoft i gang med skitserne. I begyndelsen tænkte han på at lave tre sejrende løver. Men sådan nogle heroiske skikkelser hører ikke rigtig hjemme i nutiden, tænkte han. De viser det fuldkomne, og det fuldkomne findes ikke. Så kom han på at lave den samme løve, der laver tre forskellige bevægelser og på den måde viser tre forskellige sider af sig selv. Ørntoft viste sine mange tegninger til Dronningen, som syntes, det var spændende. Nogle fonde gik med til at finansiere skulpturerne, og Ørntoft gik i gang med arbejdet, som tog ham tre år.

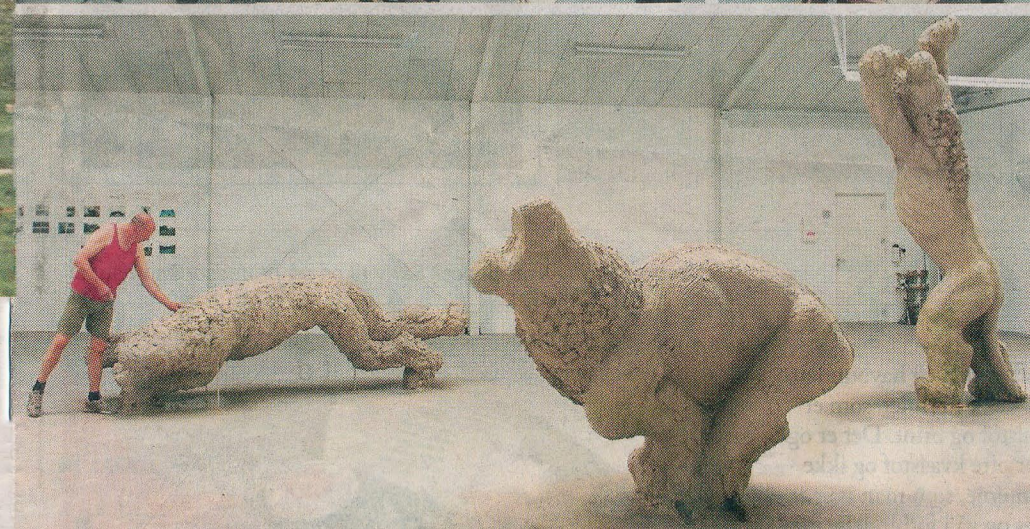
Han bestemte sig for, at den bagerste løve skulle stå oprejst og strække forpoterne i vejret, den midterste skulle samle benene, på

vej til at tage et spring, mens den forreste løve skulle løbe i fuldt firspring ned ad bakken. Selv kaldte Ørntoft de tre løver for »den oprejste«, »den krummede« og »den langstrakte«. Ørntoft lavede flere skitser, så løvernes form blev mere og mere tydelig.

Så blev skitserne til voksmodeller på cirka 20 centimeter, 14 gange mindre end den færdige skulptur. De var så små, at Ørntoft kunne forme dem med hænderne. Modellerne hjalp ham frem til, hvilken form de færdige skulpturer skulle have. Bagefter formede han tre modeller mere, først i størrelsesforholdet 1:5 og så i 1:3. Ud fra dem besluttede Ørntoft sig til, hvilken form de store granitskulpturer skulle have. Modellerne blev senere støbt i gips og så i bronze.

Uheldig hale

Det var meget krævende at lave de store modeller i ler, fordi løvernes dristige bevægelser samtidig skulle være så stabile, at de bagefter kunne hugges i granit uden at miste deres spændstighed. Ørntoft vejede de forskellige



I starten var løverne bare skitser på papir. Skitserne blev til voksfigurer og modeller i gips og bronze. Senere blev de til store træskeletter og modeller i ler. De blev støbt i glasfiber og sendt til Kina, hvor de blev hugget ud i blå granit. Til sidst blev de finhugget i Danmark.

materialers muligheder op mod hinanden undervejs. De store lermødder i 1:1 blev afstivet med træ indvendigt. Ellers ville de blive så tunge, at de faldt sammen under deres egen vægt. Da de tre modeller var færdige, blev de støbt i gips og så i glasfiber, der kan holde til lidt af hvert. Til sidst blev de sejlet til Kina i en container for at blive hugget i blå, kinesisk granit. Claus Ørntoft rejste selv derud for at følge med i de kinesiske stenhuggeres arbejde, men efter to og en halv måned blev han nødt til at rejse hjem. Han gav kineserne nogle præcise instruktioner. Alligevel skete der en mindre katastrofe, som han først opdagede, da granitløverne var vendt hjem til hans atelier: Håndværkerne var kommet til at hugge for tæt ind på »den oprejste« løves hale, så den var blevet skæv.

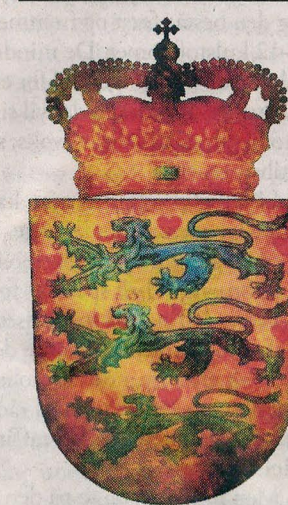
Halen hjalp med at stabilisere den næsten fire meter høje løve. Heldigvis havde han aftalt med håndværkerne, at de kun skulle grovhugge formerne og efterlade en centimeter hele vejen rundt, som han skulle finhugge med sin spidsmejsel hjemme i atelieret. Nu

gjaldt det om at rette op på miseren, og heldigvis fik Ørntoft styr på halen, så den kom til at se naturlig ud. Finhugningen gik i gang og stod på i cirka et halvt år.

Da de muskelsvulmende granitløver var færdige, blev de sat solidt og grundigt i jorden i Marselisborg Slotspark. Der blev også drysset ni polerede, røde granithjarter ud på græsplænen. De er hentet fra de røde hjarter, også kaldet lyseblå. Dronningen glæder sig til, at hendes børnebørn kommer og klatrer på dem. I gavlpattiet på Marselisborg Slot er der hugget et relief med tre løver. De vil i al fremtid kigge misundeligt ned på de vilde og frie løver, der muntrer sig på plænen, siger hun.



FOTO: JENS KIRKEBY



Rigsvåben

Danmarks rigsvåben er et gyldent skjold med tre blå løver og ni røde hjarter. Det bruges af politiet og Folketinget og hænger på de danske ambassader over hele verden.

Besøg løverne

Marselisborg Slot ligger ved Mindeparken på Kongevejen i Aarhus. Der er fri adgang til slotsparken, når kongefamilien ikke holder ferie på slottet.